

UNITÁRIUS ÉLET

X. ÉVFOLYAM 3. SZÁM

1956. SZEPTEMBER HÓ

Áhítat

„Aki gyűlöli az ő atyjafiát, mind embergyilkos az: és tudjátok, hogy egy embergyilkosnak sincs örökélete, ami megmaradhatna őbenne. Mert ez az üzenet, amelyet kezdettől fogva hallottatok, hogy szeressük egymást.“ János I. levele: III. 15, 11.

Tudjuk mi, hogy hol járunk, tudjuk, hogy merre megyünk Testvéreim? Az ujkori filozófia, a szociológia, a gazdasági, — a technikai tudományok fortyogó katalánába nézve ki tudnak olvasni a szakértők a sistergő gőzök felhőiből csak egyetlen világos jelet is a máról vagy valószínű jóslatot a holnapról? Csak egyet tudnak megállapítani: tengeren járunk, melyen rettenetes vihar tombol s a hajónkon a kompasz, az iránytű megállott.

... És mit mondhatunk mi, Testvéreim. Istennek imádkozó szívű, hitből élő embergyermekai, ha végig tekintünk kutató szemekkel az élet tengerének viharos felületén? Mi? Az égre nézünk és látjuk, hogyha az iránytű meg is állott, de a sarkcsillag ragyog a viharos tenger felett, melynek, bármily végtelennek tűnik is fel, van, kell, hogy legyen partja valahol s tudjuk, hogy az isteni gondviselés, mely mindenek felett van, a megriadt hajósokat ennek a partnak biztos kikötőjébe elvezeti. Nem tudjuk mi sem, hogy hová megyünk, de bizonyosak vagyunk abban, hogy bár nem járunk teljes világosságban; meglátjuk a közös sors hullámai közt velünk együtt küzködő, vergődő ember-testvéreinket. És ha megfáradt karunkat nem is tudnók segítőleg feléjük kinyújtani, de tekintetünk megértést, szeretetet sugároz feléjük s bátorságot, új erőt önt esüggendő szívükbe. Mi hisszük, éljük, cselekedjük a testvériséget! Számunkra nem üres jelszó, nem homályos evangéliumi eszmény, hanem lényünknek közvetlen a Teremtőtől nyert természeti adottsága, emberségünknek legfőbb bizonyossága. Hiszük, hogy a testvériségnek, mint élet-principiumnak megvalósítása nélkül iránytűjét vesztett, hányódó hajónk el nem érheti a megbékülésnek, a szeretetnek, boldog jövőt ígérő biztos kikötőjét. Mi hisszük, hogy a testvériséget csak egymásban bizó embertestvérek valósíthatják meg. Ezt a jézusi testvéri bizalmat, Isten legdrágább teremtsi ajándékát semmi nem helyettesítheti, de legkevésbé a gyűlölet, mert aki gyűlöli az ő atyjafiát, mind embergyilkos az! Így tanítják az írások, így tanítja a Názáreti Jézus és mi hiszünk az írásoknak, mi hiszünk Jézusnak!

Mégis sokan, látva a türelmetlenséget, a gyűlöletet, a könyörtelenséget, mely a világ társadalmi, politikai, gazdasági életében ma urrá lett, kétségbevonják a testvériség ható, gyógyító erejét. Azt hitték, hogy az új ismeretek, technikai ügyességünk fejlődése emberségünk fejlődéséhez is vezetnek és közelebb viszik az embert a belső, legjobb énje tökéletesebb kifejezéséhez. Kishitűségükben csak a tömegek inaszakadt, törtetését látják s tehetetlenül nézik: hogy rohan az emberiség vakon egy borzalmas szakadék felé. Az anyagi javak gyarapodása nem elégíti ki lelkük vágyódását s kezdik megérteni, hogy örökkévaló, szent célok kitűzése nélkül hiábavaló minden küzdés és az élet: vanitatum vanitas, hiábavalóságok hiábavalósága.

Csak az én, a te vallási hited vezethet ki ebből a gyötrelmes, összeomlással fenyegető helyzetből. Az a megingathatatlan hit, hogy van egy erkölcsi világrend, melyet nem te vagy én alkottunk, de lerombolni sem tudjuk. Ennek az erkölcsi világrendnek az a lényege, hogy az élet törvénye a szeretet: nem azért, mert mi így gondoljuk, hanem azért, mert Isten szeretet s következőleg a testvéri érzés kifejezése az ember egyetlen helyes viselkedése. Ha semmibe vesszük, lekicsinyeljük ezt a világrendet: összemorzsol. Ha felismerjük lényegét, követjük törvényét visszavezet az egészséges, józan élethez.

Az egyén és a közösség tragikusan világos helyzete ez után az erkölcsi világrend után kiált, melyben az isteni türelem és végtelen könyörület a szenvedéseken és áldozatokon keresztül is megmutatja az utat egy jobb világ felé, a szeretet országában: az élő Istennek szebb világába. Ebben egyedül Ő uralkodik s csak neki szolgálunk. Benne valóságot nyer az igazság, a szeretet, a szabadság, a jóság elvont fogalma, mert mindezek megvalósulnak a mi cselekedeteinkben, hiszen „Benne és Általa vagyunk, élünk és mozgunk!“

Testvéri szeretet, előhit, hűség az Istenhez mindhalál: ez az erkölcsi világrend követelménye.

Örökkévaló Isten! Mennyei édes Atyánk! Hátatelt szívvel borulunk le előtted, hogy megköszönjük neked rövid áhítatunk felemelő érzéseit. Oh milyen nagy öröm számunkra tudni azt, hogy a testvéri szeretettel a Te dicsőségedet növeljük és kifejezhetjük gyermeki hálánkat a Te legdrágább ajándékodért: az életért. A szeretet szent érzésében megtisztult lélekkel kérünk; áld meg a mi jó törekvésünket, áld meg munkánkat s adj nekünk erőt, hogy egész életünket a Te szolgálatra szenteljük. Ámen.

Györfi István

Kultúra és vallás

Aki látta, hogy a fényképezés miképpen történik s járt moziban és végig nézett egy, vagy több képvetítést, az tudja, hogy a felvételt készítő gépben egy lemezre rávetődik az előtte levő tárgy képe, melyet rögzítenek, láthatóvá, érzékelhetővé tesznek és a mozi vásznára egymás után gyorsan ilyen módon készített, eseményeket ábrázoló képsorozatot vetítenek. Tehát a fényképező gép magába rögzíti a kívül levő tárgyak képét, a mozigép pedig magából kivetíti és a szemlélők által érzékelhetővé teszi a képeket. Mindezeket pedig a gép teljesíti, azért, mert az ember úgy akarja. Tehát bizonyos természeti törvényekhez, azok működéséhez, tárgyi valóságokhoz az ember hozzá ad önmagából valamit, ami az ő sajátja: szellemi tehetségét, akaratát, munkáját s így keletkezik a fénykép és a mozi vásznan képekben lejátszódó eseménysorozat.

Van azonban az emberben valami, ami a géptől különbözővé teszi: az, hogy gondolkodik, itél, értékeli. A rajta kívül levő világból felvett képeket megítéli, értékeli, felettük gondolkodik. És különbséget tesz önmaga és a rajta kívül levő világ között. A kívül levő világból felvett s emlékezetében rögzített képeket azonosítani tudja a képeknek kívül fekvő tárgyával, tehát ismer, megismer, ismereteket szerez. Ismereteit, megismeréseit tapasztalattá sűríti, azt másokkal közli.

Az ember a maga benső, szellemi külön világával beletartozik a külső világba, amellyel egynek is, de amelytől különbözőnek is érzi, tudja magát. Él a maga lelki szellemi világában, de él a külső világban is és ezt a külső világot a maga szolgálatába igyekszik állítani. Mint ahogy a római cirkuszok arénájában küzdő retiárius igyekezett rávetni hálóját gladiátor ellenfelére és így lefogni, legyőzni őt, úgy a mindenkor ember is szellemvilágában összegyűlt ismereteinek hálózatával megfogni, legyőzni törekedett a kívülről levő természeti világot, de nem azért, hogy megadja neki a kegyelemdőfést, mint a retiárius a legyőzött gladiátor-nak, hanem hogy céljainak elérése végett a maga szolgálatába állítsa.

Ez a cél pedig az volt, hogy a saját életét szebbé, jobbá, tökéletesebbé, benső világával összhangzóvá, annak megfelelővé alakítsa. Ezt csak a külső világ át-alkotásával, tehát alkotással, munkával érthette el. A kívülről levő világ nagy vásznán kivetítette, projiciálta lelki, szellemi világának képeit s munkájával alkotásaiban megrögzítette, tárgyiasította (objektíválta) is azokat a vetületeket. Az ember, az emberiség szellemi, lelki világának eme tárgyiasult vetületei együtt alkotják azt, amit kulturának nevezünk. Ez a vetület, akár csak a mozi vásznára vetített kép, sokféle kép vetületéből tevődik össze. Mert a rendező gondolkodás, értékelő és ítélő értelem, teremtő fantázia sokféleképpen csoportosította az ember szellemi, lelki világában rögződött sok képet. E sokféle csoport tárgyiasult, objektíválódott vetületei a különféle intézmények, a tudomány, technika, művészetek és azok alkotásai. Egy szóval minden, amit az emberi szellem teremtett, létesített. S ezek együtt: a kultúra.

Az ember mihelyt emberré fejlődött, legkezdetibb alakjában is kivetítette és tárgyiasította szellemi képeit. Így alkotta meg az első bunkót, ökölkövet, kőbalgát, az első kezdetleges edényt. Tehát már az emberiség életének hajnalhasadásakor volt az embernek kulturája. Téves ennélfogva az a felfogás, mely az emberiséget kulturnépekre és kulturátlanokra osztja, mert minden népnek volt és van valamilyen kulturája, amely sajátlagosan az övé, az ő szellemi világának kifejeződése. Csakhogy a kulturának is, mint az emberiségnek és az ember szellemvilágának, vannak alacsonyabb és magasabb fejlődési fokozatai. A legkezdetibb, legalacsonyabb fokról lassan, de állandóan fejlődött, haladott a kultúra magasabb és felsőbb fokozata felé, ha voltak is néha megállásai, sőt visszaesései is.

Az emberi kulturának mindig részét alkotta a vallás is. A vallás lényegét, valamint forrását is sokan sokféleképpen határozták meg, mindenki a maga elgondolását tartva leghelyesebbnek. De mivel az egész kultúra az ember szellemi, lelki világából származik, a kultúra minden részlegének és így a vallásnak is forrása az emberi lélekben keresendő, az emberi szellemből kívülről levetítődő képeket rendező gondolkodásban és teremtő fantáziában.

Amint már említettem, az ember mindig szemben találta magát, a saját benső világával a kívülről levő világot, a természet világát, egyben pedig azt is érezte, hogy ő is bele tartozik ebbe a világba, függ tőle, az adja neki a mindennapi táplálékot, létének minden föltételét. Titokzatos, hatalmas, félelmetes erők működését sejtette, érezte, tapasztalta a természet világának jelenségei mögött. Képzete az erőket valamilyen formába öltöztette, hozzá adta a maga érzéseit s a lelkében így kialakult képet kivetítette, tárgyiasította. Így keletkezett a fétisek, ijesztő, megdöbbenést, félelmet keltő istenszobrok, későbbi magasabb, kulturfejlődési fokon a méltóságot, erőt, nyugodt bölcseséget kifejező Jupiter-, Buddha-szobrok, melyekben az ember a saját lelki és a természet világának szemlélete által keletkezett benső szellemi képeit tárgyiasította.

Az okozat és ok között levő összefüggést az ember korán felismerte, de észlelt sok olyan dolgot, eseményt is, minek okozóját nem tudta felfedezni. Saját cselekedeteinek okát azonban önmagában látva és érezve, a természeti világ történéseinek, eseményeinek okát, okozóját is, valamilyen személyes formában képzelte el, megszemélyesítette és megalkotta, a világba kivetítette, projiciálta a személyes isten képét, fogalmát

először sokistenű (politeisztikus), majd később minden okozatot egyetlen legfőbb okra vezetve vissza egy istenű (monoteisztikus) formában. Minthogy azonban az események, történések mögött levő e végső ok nem lehetett és nem lehet a tapasztalás tárgya, mert a tapasztalat körébe csak a tárgyi események, történések, az érzékelhetőségek tartoztak és tartoznak, a végső okkal kapcsolatban a spekulatív gondolkodás alkotta meg és vetítette ki az Isten fogalmát. Így alakult ki a vallás alapjaként az Istenben való hit.

(Folytatás köv.) Zoltán Sándor lelkész

A budapesti gyülekezet hetvenötéves

Az 1575-ben tartott budai disputáció az első nyoma annak, hogy Magyarország fővárosában Budán, az unitáriusok hitük igazságáról tanúságot tettek.

„A budai begler bég mind a két felet meghallgatván hitük felől, az unitáriusoknak adott igazat... Ez az eset természetesen még jobban kedvezett az unitárius hódításnak. Nagy mértékben fokozta a nép rokonszenvét a mártíriummal is megpecsételt unitárius tanítás iránt, amely innenfogva még erősebben terjedt, jegyzi fel a Magyar Református Egyháztörténelemben, 1938-ban dr. Révész Imre akadémikus, református püspök.

A XVI.—XVII. században virágzott és a török hódoltságot követő Habsburg ellenreformáció idején elpusztult egykori magyarországi unitáriusok életére számos újabb okmányos adat kerül napvilágra a levéltári kutatások nyomán. Dr. Esze Tamás, a református egyház központi levéltárának vezetője talált bizalmas feljegyzést a katolikusok akkori központjának tekinthető Nagyszombat városa „áriánus veszedelméről” — (Szász János lelkész afia szíves közlése).

A XIX. században Erdély ismét egyesült Magyarországgal. Az unitárius vallást is törvényesen bevett vallásnak nyilvánította az 1848. évi történelmi országgyűlés. A kiegyezést követően Erdélyből sok unitárius költözködik fel Budapestre. Körükben először házi istentiszteleteket tart Buzogány Áron lelkész-tanár, aki az akkori vallás és közoktatásügyi minisztériumba nyert kinevezést. Az első nyilvános unitárius istentiszteletet 1869-ben tartotta Ferencz József kolozsvári lelkész.

Néhány év alatt a budapesti és vidéki unitáriusok összemeglekedtek, megismerték egymást. 1876-ban, nyolcvan évvel ezelőtt, alakult meg a kolozsvári unitárius eklézsia fiókegyháza Budapesten. A lelkészi szolgálatot felváltva a kolozsvári lelkészek látták el, évente néhány alkalommal. A fejlődés útján azonban tovább haladnak. Alig néhány évvel később, — hetvenöt esztendeje, — 1881-ben megalakult az anyaegyházközség. Ferencz József püspök a budapesti gyülekezet első papjává a jeles szónok, egyházi író és kiváló szervezői képességekkel rendelkező Derzsi Károly, tordai lelkész-tanárt nevezi ki. 1881 őszén — októberben — köszöntött be és foglalta el lelkészi állását.

Budapesten hetvenöt esztendeje megszakítás nélkül, ihletett ajkú lekipásztorok hirdetik Isten unitárius evangéliumát a budapesti gyülekezet szószékeiről.

Az évforduló alkalmából a budapesti gyülekezet, mint mindig, szeretettel fordul a hálás gyermek hűségével, a kolozsvári anyaeklézsia felé, ahonnan háromnegyedszázada kiszakadva, önálló életre indult. Ezen az úton újabb hajtások sarjadtak, hiszen a mai magyarországi unitárius gyülekezetek elindulásuk idején, rövidebb-hosszabb ideig, a budapesti gyülekezetnek voltak filiái.

A budapesti gyülekezet önálló életre való elindulásakor a kolozsvári eklézsia és az egész unitárius státus, valamint az angol és amerikai hitrokonok anyagi és szellemi támogatása bátorította. Örvendünk annak, hogy az évfordulóra többfelől küldik üdvözlőlevelüket.

Az 1956. október 6-án d. u. 6 órakor a Nagy Ignác (volt Kohári) gyülekezeti teremben és október 7-én d.

e. 11 órakor a Nagy Ignác u. templomban tartandó ünnepi istentiszteletre szeretettel hívjuk az érdeklődőket. Az ünnepségeken való részvételüket bejelentették dr. Woude holland lelkész, az unitárius és más haladó-szellemű egyházak világszövetségének titkára és a cseh unitárius egyházak képviselőjében dr. Haspl, vagy dr. Kaffka lelkészek.

Ferencz József

Fürdői levél helyett

Régen az újságok nyárban **Fürdői levél** címen színes, hangulatos cikkeket közöltek. Ezekben földicsérték a fürdő szépségeit, gyógyító erejét, vidám eseményeit. Egyik cél volt, hogy a fürdőzők neve is megjelenjen a közleményben, a nőké persze, dícsérő jelzők kíséretében. Az ilyen levelek nagy szolgálatot tettek a fürdőknél, s ezért az író is, az újság kiadóhivatal is megkapta az ellenszolgáltatást.

Én most némileg fehéjítom a régi szokást s fürdő-levél-félét írok a mi kedves fürdő-forma üdülőhelyünkről, Magyarokutról. Kijelentem azonban, hogy ezért sem én, sem az „Unitárius Élet” szerkesztője és kiadóhivatala nem kapunk jutalmat valamelyes igazgatóságtól. Ami engem illet belső indításból írok, hogy kifejezzem hálámát Magyarokut iránt, amely már a harmadik nyáron nyújtott nekem s feleségemnek pár heti kedves pihenőt.

Azt a kifejezést használom, hogy fürdő-forma, üdülőhely Magyarokut megfelel ennek a kifejezésnek: abban különbözik más üdülőhelyektől, hogy kitűnő, gyógyítóerejű vize is van, ami a szokványos üdülőhelyeknél legtöbbször hiányzik. De fürdője Magyarokutnak nincsen, azért mondom, hogy fürdő-forma!

Nem ok nélkül emlegetem a fürdőt. Azt akarom megjósolni, hogy Magyarokut nemsokára fürdővé fog fejlődni. Gyógyvize mellé ott van a Börzsöny hegység hatalmas erdősegeinek nagyszerű levegője, pihentető, üdítő nyugalma. És a jó vasúti összeköttetés, a főváros közelsége! Már kezdik fölfedezni, nyári napokon a forrás környéke és az erdei utak tele vannak kirándulókkal.

Unitárius embernek örömet és megnyugvást szerez, hogy mi már ott vagyunk egy szép, nagy telekkel és azon használható épületekkel. Hálát kell éreznünk azok iránt, akik ezt a helyet nekünk megszerezték, berendezték, újabban pedig megvédték a meg gondolatlan eladástól. Magyarokut-i telepünket nem eladni, de fejleszteni kell! A sok között ez egyik szép és fontos feladata budapesti egyházközségünknek. Fel kell újítanunk azt az áldásos szerepet, amit telepünk az ifjúság nevelésében betöltött. Az idei nyáron egy kecskeméti gyermekcsereg töltött telepünkön boldog vidám heteket, bizonyosan jó érzéssel fognak visszaemlékezni az unitárius környezetre, de jövőre szervezzük meg, hogy a magunk ifjúságában itt gyönyörködhesünk.

Hiszem, hogy Magyarokut általában, de a mi telep-résznél is nagy fejlődés előtt áll. Erről meggyőződött két lelkészünk: R. Filep Imre és Bajor János, akik az idén némi költséggel és sok személyes kézimunkával, művészi ízléssel, jövőre néző gonddal nagyon érdekessé tették, megszépítették a telepet.

Mindnyájunkban ébredjen föl az ő érdeklődésük, szeretetük és jóreménységük!

Azt remélem, hogy írok én még valódi fürdő levelet is Magyarokutról. Egyelőre szolgáljanak köszönetül ezek a sorok a szép napokért, táborozás, dalos estékért, amiket az idei nyáron Magyarokuton töltöttünk.

Gyallay Domokos

Dr. Gállalvi István főgondnok erdélyi utazása során Kolozsvárott látogatást tett az ottani egyházi vezetőségénél. Pethő István egyházköri főjegyző, Bencze Márton duna-tiszaközi szórványlelkész, dr. Jakab Jenő hódmezővásárhelyi és Szász János debreceni lelkész rokon látogatás céljából néhány hetet szintén Erdélyben töltöttek. Bencze Márton Kolozsvárott, Nagyváradon, Segesváron és Homoródkeményfalván szószéki és keresztelői szolgálatot is végzett.

ADATTÁR

Legutóbbi számunkban arról írtam, milyen jó lenne ha a kb. 15.000 főnyi magyarországi unitáriusból százötvenen elhatároznák és tizenötven meg is valószínűsítik az adattár segítését. Sajnos ez óhaj ezideig még óhaj maradt csupán. Az elmúlt három hónap alatt ugyanis négyen fordultak hozzám adattári ügyben. A földrajzi horizont már nem ilyen szűkös, mert a négy atyánkfia lakóhelye: Nyíregyháza, Budapest, Hódmezővásárhely és Brassó (Orasul Sztalin). Azt örvendezve kell leszögezmem, hogy mind a négyen világiak. Van még három történész segítője adattárunknak, akik — nem unitáriusok. Mindnyájuknak őszinte szívvel mondok ezúton is köszönetet, s kérem, hogy továbbra is támogassák adattárunk ügyét.

Az adattári munka — amennyire az adottságok engedik, — folyik. Jelenleg a debreceni Református Kollégium anyagát dolgozzuk fel, erről szeretnék egy kis ismertetést megkezdeni e számban s majd folytatni.

Kéziratok anyag:

1. Tulajdonképpen nem a könyvtár, hanem a Tisza-menti Ref. Egyházközség Levéltár birtoka, de mégis itt említem, Köröspeterdi Arany Tamásnak 1561-ből származó reversálisát, amelyben antitrinitárius tanait visszavonja.

(Fényképmásolata és hiteles szövege megtalálható Révész Imre: Debrecen lelki válsága 1561—1571: 1936).

2. A Nagykönyvtár R. 758 katalógus száma alatt van a következő két mű egybekötve: „De Trinitatis Erroribus Libri Septem, Per Michaellem Serveto alias Reves ab Arragonia Hispanum, Anno M. D. XXXI.” és „Dialogarum de Trinitate Libri Duo et”, „De Justitia Regni Christi et de Charitate Capitula Quattuor” Anno M. D. XXXII. A másoló személyére és korára semmi adat nincs, annyi azonban, egy benne található későbbi feljegyzés alapján megállapítható, hogy a másolat 1598-ban már készen volt, Magyarországra kerülése is érdekes. A címlap előtti üres oldalon a következő bejegyzés olvasható: „Vettem Berlinben 1796- esztendőben kotya- vetyén de tsak ritkaságnak okáért. Ami híjja volt, azt a Király Bibliothekájából irtam ki az utólján. Szabó István.” Minthogy az 1598-as bejegyzéstevő is egybevetette az eredetivel (ahogy a javításokból kitűnik) és Szabó István is, feltételezhető, hogy hiteles. Legjobb tudomásom szerint Servét műveiből ma csak ez van meg Magyarországon. Rendszeres feldolgozása folyik.

3. Az R. 539-es szám alatt Unitárius Káté kéziratos másolata van 1742-ből az alábbi címen: „Az igaz hitnek és vallásnak dolgairól való rövid kérdezetés”. Hogy Unitárius Káté, az az első kérdésből tűnik ki. „Micsoda valláson vagy? Én unitárius vagyok. A Káté teljesen Enyedi György szellemű. Érdekessége, hogy a hittani szöveg után polemikus kérdések és a reá adandó válaszok is benne vannak. „Függelék”-ként, a következő címen: „Agyas emléktől gondolt csekély elmék, ütköztető tsufos ellenvetések megfejtése”. Innen néhányat mai átírásban: „Unitárius vagy-e?” „Én az vagyok.” — „Hiszem nagy kár? Csak olyan kár, mint a Krisztus fejére öntetett drága kenet. — Ez a tú valástok csak minapi? Annyi régisége vagyon mint a szentírásnak és az apostoli vallásnak, mely fundamentuma vallásunknak. — Hagyd el ezt a vallást, láddé ez a világ csak kárhoztat és busít érette? Nem hagyom, mert ha ez a világ kárhoztat is de a Krisztus boldogít, az igaz hit mellett való szenvedésemért. — Ezen a te vallásodon semmi nagyrendű emberek nincsenek? Nem kell csodálni, mert mikor az Úr Jézus Krisztus az evangéliumban ezt a vallást prédikálta a földön, akkor sem volt a Főrendeknek ehhez kedvük és kevesen hitték a Krisztusban. Osztan ha nagy emberek nincsenek is vallásomon, nagyobb van embernél a csenek is vallásomon, nagyobb van embernél a pártunkon, az Isten és az Úr Krisztus, aki az uraknak ura, királyoknak királya. Továbbá jobb is nekünk, hogy nincsenek nagy rendek, mert könnyebben elkerülhetjük amaz átkot: „Átkozott aki emberben hiszik”. Szász János adattári vezető (Jeremiás)

H Í R E K

Az Egyházak Világtanácsának Központi Bizottsága július 28-tól aug. 5-ig Galyatetőn ülésezett a SZOT üdülőjében. A tanácskozáson mintegy 200 külföldi egyházi vezető vett részt. — A megnyitó ünnepségen megjelent Horváth János, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke és Miklós Imre elnökhelyettes is. A bizottság letárgyalta a keleti egyházakkal való kapcsolat kérdéseit, majd nagyjelentőségű határozatot hozott, amelyben állást foglalt az emberiség erőforrásainak kiépítő célok szolgálatába állítása mellett, elítélte a hidegháborút és az atomfegyver kísérleteket és ilyenirányú üzenetet küldött tagegyházainak. — A magyar kormány aug. 5-én ebéden látta vendégül a bizottság tagjait a parlament kupolacsarnokában. Az elnöki tanács meghívására az ebéden résztvett dr. Csiki Gábor püspöki helynök is.

Kínában megjelent Jókai „Egy az Isten” című regénye.

Esperesi Vizsgálószerket tartott szeptember folyamán dr. Csiki Gábor püspöki helynök budapesti, debreceni és kocsordi egyházközségeinkben.

Október 7-én, vasárnap délelőtt urvacsorával egybekötött ünnepi istentisztelet lesz Nagy Ignác utcai templomunkban. A szószéki szolgálatot R. Filep Imre budapesti lelkész végzi. Az urvacsorai szolgálatot Györfi István lelkész látja el, s az urvacsoraosztásban résztvesznek az összes nagybudapesti lelkészek, valamint a külföldi vendéglelkészek is. — Az istentiszteletet diszközgyűlés követi, amelyet dr. Lázár János vagyongondnok megnyitó beszéde vezet be, majd az üdvözlésekre kerül sor. Az egyetemes egyház üdvözlését dr. Csiki Gábor püspöki helynök tolmácsolja.

Ifj. Kádár Ferenc atyánkfia neje 1956. szeptember 10-én egészséges kislánynak adott életet. Isten áldását kérjük a kis Kingára, a boldog édesanyára és a távoli vizeken hajózó ifjú apára a neves tengerésztisztre és id. Kádár Ferenc hajóskapitányra a nagyapára, aki kimagasló érdemei elismeréseként ismét egy új tengerjáró hajónkkal járja a nagy tengereket. Isten áldása legyen rajtuk és hozza vissza őket egészségben és örömben, szerettek körébe.

Dr. Mikó Lőrinc erdélyi egyházunk volt főgondnoka, a kolozsvári teol. akadémia felügyelő gondnoka rokon látogatásra feleségével Budapestre érkezett.

Fodor Dénes a közelmúltban a gagyai egyházközségbe kinevezett ifjú lelkész néhány hetet Budapesten töltött. Résztvett Nagy Ignác utcai templomunk istentiszteletén is, amely után Györfi István lelkész meleg szavakkal köszöntötte a gyülekezet nevében a kedves vendéget.

Abrudbányai Erzsike, dr. Abrudbányai János kocsordi lelkész és felesége leánya aug. 25-én tartotta eljegyzését a kocsordi gyülekezeti teremben Varga Lászlóval, özv. Varga Sándorné fiával. Szívvel gratulálunk.

Papp Éva, a debreceni orvosegyetem ötödéves hallgatója, Kerekes Ferenc debreceni egyházközségünk érdemes jegyzőjének unokája július 28-án tartotta esküvőjét Debrecenben dr. Osváth Sándor orvossal. Isten áldását kérjük a fiatal párra.

Lelkészi napokat tartott szeptember 11–13. napjain lelkészeink munkaközössége a magyarkuti üdülő telepen. — A konferencia bevezetőjeként Botár Imre kiváló egyháztörténész afia tartott rendkívül érdeklődéssel kísért nagyértékű felolvasást Nagy Ignác utcai gyülekezeti termünkben lelkészek és a Dávid Ferenc Teológiai Bizottság tagjai előtt. „Az anabaptizmus és unitarizmus viszonya a XVI. században és Dávid Ferenc” címen. A magyarkuti konferencia a különböző problémák széles körét ölelte fel. Így foglalkozott a lelkészek békeszolgálatával a gyülekezeti életben és más békemozgalmi szervezetekben. Tárgyalta a liturgia reformunk ügyét, a valláserkölcsök nevelés kérdéseit gyülekezeteinkben. A továbbiakban foglalkozott a lelkészi közösség az 1557. évi tordai országgyűlés 400. évfordulója megünneplésének előkészítésével. Dr. Csiki

Gábor püspöki helynök nagy figyelmet keltő előadásában részletesen ismertette az irországi Belfastban tavaly nyáron lezajlott vallásos konferencia anyagát.

Kisgyörgy Eta és Nagypál György házasságot kötöttek. Áldás frigyükre.

Fodor Ferenc rákoshegyi presbiter afia házasságát kisleányával áldotta meg az Ur.

Özv. Benedekffy Elekné pestszentlőrinci egyházközségünk áldozatos híve és Miletics Ferencné Pestszentlőrincen elhunyt.

Dr. Abrudbányai János teol. m. tanár kocsordi lelkész 25 éves lelkészi jubileumát bensőséges ünnepség keretében ülte meg a kocsordi unitárius egyházközség.

A délelőtti istentiszteleten Huszti János lelkész imádkozott, Szolga Ferenc lelkész alkalmi egyházbeszédet tartott. Az istentiszteletet diszközgyűlés követte s ezen Demény Sándor köszöntötte a gyülekezet nevében a lelképásztort. Az egyházközség jegyzője felolvasta dr. Csiki Gábor püspöki helynök és dr. Gálfalvi István főgondnok, továbbá az Egyházköri Tanács, a kolozsvári püspöki hivatal és teológiai tanári kar üdvözlő táviratát. Ferencz József gondnok a budapesti unitárius egyházközség, Szolga Ferenc lelkész a Dunántúli, Bencze Márton a Duna-Tiszaközi, Balogh Béla presbiter a pestszentlőrinci unitárius gyülekezetek és hívek nevében üdvözölte, a jubiláló lelkészt. Huszti János lelkész pedig a távollevő lelkészek és hívek nevében köszöntötte dr. Abrudbányai János afiát. Kiss Erzsébet egyetemi hallgatónő testvérünk felolvasta azokat a leveleket és táviratokat, amelyek igen nagy számban érkeztek intézményektől, egyházközségektől, lelkészektől, énekvezérektől, jóbarátoktól. Az egyházközség gondnoka átnyújtotta dr. Abrudbányai János lelkésznek a hívek ajándékát. Szépen feldíszített kerékpár volt ez az ajándék. Dr. Abrudbányai János lelkész afia meghatott és szívből fakadó szavakkal válaszolt az üdvözlő beszédekre. Kiss Zsiga csűrében több mint kétszáz személyes teríték várta közeledre az egybeseregletteket. Az izletes ebéd előállításában és elkészítésében a gyülekezet asszonyai fáradoztak komoly áldozatvállalással és lelkiismeretes munkával. A vallásos estén, melyet a templomban tartottunk Huszti János lelkész imádkozott, dr. Abrudbányai János nyitott meg, Bencze Márton lelkész tartott előadást, Szolga Ferenc lelkész szavalt és Ferencz József budapesti gondnok mondott zárószavakat, megemlékezvén ez ünnepi esemény kapcsán arról az örvendetes jelenségről, hogy a helyi Hazafias Népfőnt elnöke Máthé Zsigmond, valamint Jakab K. Károly tanácsstag is megjelent az ünnepségen. Este táncmulatságon vett részt a falu ifjúsága Kiss Zsiga csűrében, mely a kora hajnali órákban ért véget. (b. m.)

Dr. Kővári Jakab brassói lelkész július 15-én tartotta esküvőjét **Utó Iluska** zenetanárnővel, Utó Béla v. alsórákos esperes-lelkész leányával.

HALOTTAINK | **Dr. Kaplay Imréné Schey Marianna** Budapesten meghalt. Lapunk egyik legbuzgóbb támogatója volt, rokonszenves, vonzó egyéniségének kedves emlékét kegyeletes lélekkel őrizzük. Halálát férje, édesanyja és nővére: dr. Schey Ilona gyászolja. Áldás emlékére. **Mihály Rudolfné K. Boér Lenke** a jeles erdélyi Boér család tagja, budapesti egyházközségünk egykori hűséges híve Balatonalmádiban elhunyt. **Horváth Lajosné** afia rákospalotai gyülekezetünk egyik legáldozatosabb lelkű tagja váratlanul meghalt.

Gvidó Béláné néhai **Gvidó Béla** v. dicsőszentmártoni esperes, évtizedeken keresztül érdemes egyházi közügyigazgató özvegye Dicsőszentmártonban elhunyt, dr. **Koncz Jánosné** nővérét. **Gidó Béla** egyházi tanácsos és **Gidó Károly** afia jószágos nevelőanyjukat gyászolják a köztiszteletben állott nagyszonyban, akit széleskörű részvét kísért utolsó útjára. —

UNITÁRIUS ÉLET

Laptulajdonos a Magyarországi Unitárius Egyházkör

Felelős szerkesztő és kiadó: **Dr. Csiki Gábor.**

Évi előfizetés díja: 6 forint.

Budapest, IX., Hőgyes Endre utca 3.

Táv.: 183-186. Csekk.: 50.561.

Budai nyomda 956. VI. 1000 db 2971 — Fv.: Liget M. Ig.